

SYL: Marko Rosenholm

TYYn lausunto Askeleet kohti perustuloa -tiekartasta

Turun yliopiston ylioppilaskunta haluaa kiittää Suomen ylioppilaskuntien liittoa huolellisesta pohjatyöstä Askeleet kohti perustuloa -tiekartan ja -taustamuistion valmistelussa. Tiekartassa on otettu kiitettävästi huomioon TYYn aikaisemmat kommentit tiekartan ensimmäisestä versiosta sekä sosiaaliturvateemapäivänä käydyt keskustelut aiheesta. Kommentoimme seuraavaksi tiekarttaa askel kerrallaan.

1. Sosiaalietuudet muutetaan yksilökohtaisiksi

Mielestämme perustuloon johtavien askeleiden prioriteettijärjestys on lähtökohtaisesti hyvä. Etenkin sosiaalietuuksien muuttaminen yksilökohtaiseksi on tärkeää nostaa listan kärkeen yhdeksi ensisijaiseksi toimeksi sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisessa.

2. Etuusmuotoja yhdistetään

Tähän kohtaan esitämme kirjattavan yhdeksi kohdaksi opintotuen asumislisän yhdistämisen yleiseen asumistukeen, joka on yksilökohtainen ja jonka tulorajat ovat yhdenmukaistettu opintotuen tulorajojen kanssa. Neljännessä askeleessa mainittu yleisen asumistuen suojaosan korotuksen tulisi siis tapahtua jo ennen etuusmuotojen yhdistämistä.

3. Opintotukijärjestelmää yksinkertaistetaan ja joustavoitetaan

Mielestämme tiekartan kolmannessa kohdassa tulisi lisäksi esittää opintotuen siirtämistä pois opetus- ja kulttuuriministeriöltä (OKM) sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön (STM) alaisuuteen. Näin pystyttäisiin hillitsemään opiskelijoiden pääasiallisen sosiaalietuuden käyttöä koulutuspoliittiseen ohjailuun. Lisäksi koemme, että STM pystyisi paremmin seuraamaan tukijärjestelmän muutoksien vaikuttavuutta. Kaiken kaikkiaan esitetty siirto yksinkertaistaisi opintotukijärjestelmää ja asettaisi sen samanarvoiseen asemaan muiden sosiaalietuuksien kanssa.

Meille on erityisen tärkeää, että opintotuen huoltajakorotus on huomioitu tiekartassa. TYYn keväällä 2014 tekemän kyselytutkimuksen mukaan Turun yliopiston perheellisistä opiskelijoista 52 prosenttia koki opintotuen huoltajakorotuksen ensisijaisena yliopiston ulkopuolisena parannuksena arkeensa.

4. Sosiaaliturvaetuuksien tulovähenteisyyden lieventämistä jatketaan ja työn vastaanottamisen kannustavuutta parannetaan

Tämä tiekartan askel on TYYlle erityisen tärkeä, koska ylioppilasliikkeen perustulomallissa työn täytyy olla aina kannattavaa. Ajankohtaisen askeleesta tekee työelämänmurros, joka näkyy ennen kaikkea akateemisessa pätkätyöttömyydessä.

Kun suunnitellaan työttömyysturvan ja yleisen asumistuen suojaosan korotusta, olisi parempi kuitenkin puhua progressiivisesta mallista kuin tiukasta euromääräisestä rajasta. Portaittainen liukumavara mahdollisen ansiotulon ja tukien määrän välillä tekisi työstä kannattavaa aina, eikä vain siihen asti, kunnes suojaosuus ylittyy. Näin myös vähittäinen työelämään paluu helpottuisi, kun työtä voisi vastaanottaa entistä enemmän ilman pelkoa menettää kaikki sosiaalietuudet.

5. Minimietuuksien vähimmäistasoja yhdenmukaistetaan

TYYN mielestä opintorahan tasokorotus on tärkeä keino yhdenmukaistaa sosiaalietuuksia ja oikea askel kohti ihmisen perustoimeentulon takaavaa perustuloa. Tiekartan taustamuistiossa jää kuitenkin epäselväksi, mille tasolle tavoite opintorahan tasokorotuksessa on asetettu, kun muistiossa vertaillaan erinäisten nykyisten minimietuuksien määriä. Tavoite tasokorotukselle pitäisikin tarkemmin määritellä dokumentissa.

Viides tiekartan kohta tulisi lisäksi siirtää kolmannen ja neljännen askeleen väliin, sillä tulovähenteisyyden lieventämisen ja työn vastaanottamisen kannustavuuden lisäämisen sekä verotuksen ennakoitavuuden tulisi kulkea käsi kädessä.

6. Verotuksen ennakoitavuutta parannetaan

Tiekartan taustamuistiossa tulisi huomioda, että mikäli Suomessa otetaan käyttöön reaaliaikainen tulorekisteri, olisi tulojen seurantajakson oltava riittävän pitkä, jotta opiskelijoiden kausiluontoisista töistä kerätyt ansiotulot huomioitaisiin kohtuullisella tavalla. Monen opiskelijan toimeentulo on riippuvainen esimerkiksi kesätöistä säästetyistä ansiotulosta. Mikäli seurantajakso reaaliaikaisen tulorekisterin myötä olisi hyvin tiheä, ei opiskelijoiden olisi enää mahdollista samalla tavalla säästää kausityötuloistaan loppuvuodeksi.

7. Taataan riittävät sosiaalityön resurssit

Jotta SYL voi olla varteenotettava taho perustulokeskustelussa, tulisi tiekartassa huomioda työllistämisen tukitoimet osana sosiaalityön resursointia. Työllistämisen tukeminen olisi hyvä mainita jo otsikkotasolla korostaen perustulomallin työtä luovaa ja tukevaa roolia.

8. Järjestetään Suomessa perustulokokeilu

Perustulokokeilu on kannatettava edistysaskel sosiaaliturvajärjestelmän kehittämisessä. Kokeilun perustuslaillisuus tulisi mitata ja kokeilu tehdä tieteellisesti vertailukelpoisesti.

9. Otetaan käyttöön yksinkertainen, yhdenvertainen, vastikkeeton ja ihmisarvoiseen elämään riittävä perustulo, joka mahdollistaa työn vastaanottamisen kaikissa tilanteissa ja tekee työnteosta kannattavaa.

Mielestämme SYL:n perustulomalli mukailee pitkälti TYYN omia linjoja ja tiivistää ansiokkaasti suuntaviivat sosiaaliturvajärjestelmän kehittämiseksi.

Lisätietoja:

Virva Viljanen

Hallituksen sosiaalipoliittinen vastaava

Turun yliopiston ylioppilaskunta

tyy-sopo@utu.fi

Turussa 23.10.2014

Jussi Nieminen

Hallituksen puheenjohtaja

Turun yliopiston ylioppilaskunta

Tomi Nyström

Pääsihteeri

Turun yliopiston ylioppilaskunta